

PROTOKÓŁ
XXIV POSIEDZENIA POLSKO-UKRAIŃSKIEJ KOMISJI
DO SPRAW DOSKONALENIA TREŚCI PODRĘCZNIKÓW SZKOLNYCH Z HISTORII I GEOGRAFII

Na podstawie Porozumienia między Ministrem Edukacji Narodowej RP a Ministerstwem Oświaty i Nauki Ukrainy o współpracy w dziedzinie oświaty (Kijów, 19 stycznia 2015 r.), w Użhorodzie na Ukrainie w dniach 27-30 stycznia 2025 r. odbyło się XXIV posiedzenie Polsko-Ukraińskiej Komisji Ekspertów do spraw Doskonalenia Treści Podręczników Szkolnych z historii i geografii.

Uczestnicy posiedzenia:

Ze strony polskiej:

- 1) prof. dr hab. Grzegorz Motyka – przewodniczący,
- 2) dr hab. prof. UW Tomasz Wites - członek komisji,
- 3) dr Piotr Kroll - członek komisji,
- 4) dr hab. prof. UWM Andrzej Korytko - członek komisji,
- 5) dr hab. prof. UW. Karol Sanojca - członek komisji,
- 6) Agnieszka Zielińska - sekretarz komisji (udział on-line).

Ze strony ukraińskiej:

- 1) prof. dr hab. Stanisław Kulczyckij – przewodniczący,
- 2) prof. Ihor Hyrycz - członek komisji,
- 3) dr Jehor Wradij - członek komisji,
- 4) dr Ihor Szczupak - członek komisji,
- 5) Roman Gładkowski - członek komisji,
- 6) Doc. dr hab. Mirosław Zajaczuk – członek komisji,
- 7) Raisa Jewtuszenko - sekretarz komisji.

Program posiedzenia:

1. Oficjalne otwarcie posiedzenia.
2. Sesja plenarna, w tym okrągły stół nt. ukraińskiego i polskiego społeczeństwa w konfrontacji z agresją imperialną w historii i współczesnie
3. Analiza polskich i ukraińskich podręczników do historii i geografii.
4. Oficjalne zamknięcie posiedzenia.

Ad. 1

XXIV posiedzenie Polsko-Ukraińskiej Komisji do spraw Doskonalenia Treści Podręczników Szkolnych z historii i geografii otworzyła Pani Mariana Marusyk, Dyrektor Departamentu Edukacji i Nauki, Młodzieży i Sportu Zakarpackiej Obwodowej Administracji Wojskowej (Państwowej). Gości przywitał Pan Krzysztof Łukjanowicz, kierownik Wydziału Karty Polaka w Konsulacie Generalnym RP we Lwowie. Mowy powitalne wygłosili także współprzewodniczący Komisji - ze strony ukraińskiej prof. dr hab. Stanisław Kulczyckij, ze strony polskiej - prof. dr hab. Grzegorz Motyka. Otwarcie posiedzenia stanowiło też miejsce otwarcia Wszechukraińskiego Naukowo-Praktycznego seminarium Ministerstwa Edukacji i Nauki Ukrainy i Ukraińskiego Instytutu Badań nad Holokaustem TKUMA poświęconego Międzynarodowemu dniu Pamięci Ofiar Holokaustu. Uczestnicy zatwierdzili porządek spotkania.

Ad. 2

Podczas sesji plenarnej przedstawione zostały referaty.

1. dr hab. prof. UWM Andrzej Korytko: *Powstanie kościuszkowskie i jego wołyńskie echa.*
2. dr Ihor Hyrycz: *Polskie powstania 1830 r. i 1863 r. i ukraińscy intelektualiści.*
3. prof. dr hab. Grzegorz Motyka: *Zbrodnie przeciwko ludzkości i ludobójstwa w XX-XXI wieku.*
4. dr Jehor Wradij i dr Ihor Szczupak: *H. Lauterpacht i R. Lemkin a kształtowanie się koncepcji ludobójstwa; Holokaust a dokonywanie zbrodni ludobójstwa przez Federację Rosyjską na Ukrainie.*

5. Mirosław Zajaczk: *Inicjatywa Trójmorza: nowe możliwości ukraińsko-polskiego partnerstwa*.

W sesji plenarnej wzięli też udział nauczyciele historii i geografii oraz pracownicy wyższych uczelni obwodu zakarpackiego.

Ad. 3

Strona polska przedstawiła recenzje ukraińskich podręczników do historii i geografii:

1. dr hab. prof. UW. Tomasz Wites: 6 podręczników do geografii dla klasy 7 i jeden podręcznik do geografii dla klasy 11 (szczegółowe informacje o podręcznikach w recenzji).
2. prof. dr hab. Grzegorz Motyka:
Witalij Własow, Oksana Danilewska, Dmytro Waszczuk, *Istoria Ukrajiny. Podręcznik dla 7 klasy zakładów zaogólnnej średniej oświaty*, wydawnictwo „Henez”, Kyjów 2024;
Ihor Szczupak, *Wseswytnja istorija. Riwen’ standardu. Podręcznik dla 11 klasy zakładów zaogólnnej średniej oświaty*, wydawnictwo „Orion”, Kyjów 2024;
3. dr Piotr Kroll:
Ihor Szczupak, Olena Burlaka, Witalij Dribnicja, Ołeksandr Żeliba, Irina Piskarowa, *Istoria Ukrainy, Podręcznik dla 7 klasy zakładów zaogólnnej średniej oświaty*, wydawnictwo „Orion”, Kyjów 2024;
Hanna Chlibowska, Marija Kryżanowska, Oksana Naumczuk, *Istoria Ukrainy. Podręcznik dla 7 klasy zakładów zaogólnnej średniej oświaty*, wydawnictwo „Aston”, Ternopil 2024;
Ołeksandr Hisem, Ołeksandr Martiniuk, *Wseswytnja istorija. Podręcznik dla 7 klasy zakładów zaogólnnej średniej oświaty*, wydawnictwo „Rinok”, Kyjów-Charków 2024;
Ihor Szczupak, Dmitro Sekiriński, Natalija Własowa, Władysław Kronhauz, *Istoria: Ukraina i świat, Podręcznik integrowanego kursu dla 7 klasy zakładów zaogólnnej średniej oświaty*, wydawnictwo „Orion”, Kyjów 2024;
4. dr hab. prof. UW. Karol Sanojca:
Irina Wasylkiw, Illja Parszin, Irina Dimij, *Istoria. Ukraina i świat. Podręcznik integrowanego kursu dla 7 klasy zakładów zaogólnnej średniej oświaty*, wydawnictwo „Aston”, Ternopil 2024;
Olena Pometun, Olga Dudar, Nestor Hupan, *Istoria Ukrainy, Podręcznik dla 7 klasy zakładów zaogólnnej średniej oświaty*, „Wydawniczy Dim Oswita”, Kyjów 2024;
Pawło Poljanski, *Wseswytnja istorija. Podręcznik dla 11 klasy zakładów zaogólnnej średniej oświaty*, wydawnictwo „Hramota”, Kyjów 2024;
Irina Wasylkiw, Rusłan Siromskij, Walerij Ostrowskij, *Wseswytnja istorija. Podręcznik dla 11 klasy zakładów zaogólnnej średniej oświaty*, wydawnictwo „Aston”, Ternopil 2024;
5. dr. hab. prof. UWM Andrzej Korytko:
Tetiana Ładyczenko, Ilona Łukacz, Olga Iwanczenko, *Wseswytnja istorija. Podręcznik dla 7 klasy zakładów zaogólnnej średniej oświaty*, wydawnictwo „Henez”, Kyjów 2024;
Olena Pometun, Julija Malenko, Olga Dudar, *Wseswytnja istorija. Podręcznik dla 7 klasy zakładów zaogólnnej średniej oświaty*, „Wydawniczy Dim Oswita”, Kyjów 2024;
Ihor Szczupak, Olena Burlaka, Ołeksandr Żeliba, Irina Piskarowa, *Wseswytnja istorija. Podręcznik dla 7 klasy zakładów zaogólnnej średniej oświaty*, wydawnictwo „Orion”, Kyjów 2024;
Irina Wasylkiw, Illja Parszin, Walerij Ostrowskij, *Wseswytnja istorija. Podręcznik dla 7 klasy zakładów zaogólnnej średniej oświaty*, wydawnictwo „Aston”, Ternopil 2024.

Strona ukraińska przedstawiła recenzje polskich podręczników do historii:

1. Bogumiła Olszewska, Wiesława Surdyk-Fertsch, Grzegorz Wojciechowski, *Wczoraj i dziś*, klasa IV, Wydawnictwo Nowa Era, nowa edycja 2024-2026 – dr Jehor Wradij;
2. Grzegorz Wojciechowski, *Wczoraj i dziś*, klasa V, Wydawnictwo Nowa Era, nowa edycja 2024-2026 - prof. Ihor Hyrycz;
3. Bogumiła Olszewska, Wiesława Surdyk-Fertsch, Grzegorz Wojciechowski, *Wczoraj i dziś*, klasa VI, Wydawnictwo Nowa Era, nowa edycja 2024-2026 – prof. Ihor Hyrycz;
4. Jarosław Kłaczek, Anna Łaskiewicz, Stanisław Roszak, *Wczoraj i dziś*, klasa VII,

Wydawnictwo Nowa Era, nowa edycja 2024-2026 – dr Ihor Szczupak;

5. Robert Śniegocki, Agnieszka Zielińska, *Wczoraj i dziś*, klasa VIII, Wydawnictwo Nowa Era, nowa edycja 2024-2026. – prof. dr hab. Stanisław Kulczyckij.

Geografia:

1. Feliks Szlajfer, Zbigniew Zaniewicz, Tomasz Rachwał, Roman Malarz, *Planeta Nowa*, klasa V, Wydawnictwo Nowa Era, nowa edycja 2024-2026 - doc. dr hab. Mirosław Zajaczuk;
2. Tomasz Rachwał, Roman Malarz, Dawid Szczypiński, *Planeta Nowa*, klasa VI, Wydawnictwo Nowa Era, nowa edycja 2024-2026 - doc. dr hab. Mirosław Zajaczuk;
3. Roman Malarz, Mariusz Szubert, Tomasz Rachwał, *Planeta Nowa*, klasa VII, Wydawnictwo Nowa Era, nowa edycja 2024-2026 - Roman Gładkowskij;
4. Tomasz Rachwał, Dawid Szczypiński, *Planeta Nowa*, klasa VIII, Wydawnictwo Nowa Era, nowa edycja 2024-2026. - Roman Gładkowskij.

W wyniku dyskusji w trakcie omawiania podręczników komisja zarekomendowała, by w odniesieniu do ziem Ukrainy okupowanych przez Federację Rosyjską stosować w podręcznikach termin: „Tymczasowo okupowane terytoria obwodu donieckiego i ługańskiego oraz Autonomicznej Republiki Krym”. Komisja rekomenduje też, by zamiast terminu „wojna w Ukrainie” stosować termin „rosyjska wojna przeciwko Ukrainie” albo „rosyjska agresja w Ukrainie”.

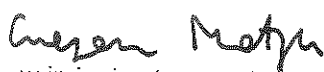
Szczegółowe rekomendacje do poszczególnych podręczników zawarte są w recenzjach dołączonych do protokołu.

Ad 4

Komisja zdecydowała, że następne, XXV posiedzenie odbędzie się w Polsce. Jako miejsce obrad zaproponowano Olsztyn (orientacyjny termin – I połowa 2026 roku). Ustalono następującą tematykę sesji plenarnej posiedzenia:

- z geografii – Perspektywy współpracy polsko-ukraińskiej w zakresie geografii;
- z historii – Holokaust w polityce pamięci reżimów totalitarnych (do 1991 roku);
- Wojna trzynastoletnia i jej znaczenie.

Współprzewodniczący Komisji: prof. dr hab. Stanisław Kulczyckij i prof. dr hab. Grzegorz Motyka podsumowali wyniki XXIV posiedzenia Komisji i podpisali niniejszy protokół.

w imieniu strony polskiej

prof. dr hab. Grzegorz Motyka

w imieniu strony ukraińskiej

prof. dr hab. Stanisław Kulczyckij

Lista załączników:

1. Recenzje ukraińskich podręczników do historii i geografii.
2. Recenzje polskich podręczników do historii i geografii.
3. Referaty wygłoszone podczas posiedzenia.